Przedpłata wraz z przesełką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 10. Dnia 22. maja 1892. XIX. rocznik.

Ze sprawozdań
stowarzyszeń związkowych za rok 1891.

Podaliśmy już wiadomość o wynikach rachunkowych ruchu interesów w r. 1891. kilku takich stowarzyszeń, które z powodu właściwości swoich obrotów, zajmują odrębne stanowisko w szeregu naszych spółek udziałowych*). Obecnie otwieramy rubrykę, w której zamierzamy podawać ze sprawozdań z czynności wybitniejszych stowarzyszeń związkowych szczegóły, mogące zainteresować szersze koła przyjaciół sprawy rozwoju stowarzyszeń udziałowych w naszym kraju. Z tem większą zaś przyjemnością przystępujemy do podawania wiadomości o czynnościach stowarzyszeń naszych w roku 1891., iż rok ten należy bezsprzecznie do bardzo pomyślnych dla stowarzyszeń, i wszystkie niemal zarządy mogły przystąpić do zamknięcia rachunków z tegoż roku z tem miłem uczuciem, że osiągnięte rezultaty muszą zadowolnić ogół członków. Rozszerzają się bowiem koła członków stowarzyszeń, wzrastają ich zasoby własne w udziałach i funduszach rezerwowych, silny wzrost wkładek oszczędności zaszczytnie świadczy o wzmaganiu się zaufania szerokiej publiczności do stowarzyszeń, i każde lepiej renomowane Towarzystwo miało otwarty przed sobą większy kredyt, niż mogło go potrzebować. Wszystkie te okoliczności pochodzą wprawdzie w znacznej części z pomyślnych konjunktur ogólnych targu pieniężnego, lecz niemniej dowodnie świadczą one także o ukonsolidowaniu się ustroju stowarzyszeń naszych.

*) Dotychczas podaliśmy wiadomość o Banku zaliczkowym we Lwowie (nr. 4.) o Spółce rolniczo-przemysłowej w Kołomyi i o Banku rolniczym we Lwowie (nr. 9. Związku z r. b.).

I. Towarzystwo zaliczkowe w Krakowie (z nieograniczoną poręką). Stowarzyszenie to przeszło jak wiadomo w r. 1880. ciężkie przesilenie, które pochłonęło cały jego fundusz rezerwowy, wynoszący w ówczas już kilkanaście tysięcy zł., tudzież przeszło 160.000 zł. z udziałów. Epilog tej gospodarki rozegrał się przed c. k. sądem karnym.

Znakomita siła odporna, jaką nadaje stowarzyszeniom udziałowym zasada wzajemności i solidarności, okazała się w ówczas na Towarzystwie zaliczkowem w Krakowie w całej pełni. Po przeprowadzeniu bowiem odpowiednich zmian w składzie osobowym Dyrekcyi i Rady nadzorczej, poczęło się Towarzystwo szybko odradzać, zachwiane zaufanie jego klienteli powróciło, i stale wzmaga się, i obecnie znajduje się instytucya w rzetelnem znaczeniu tego wyrazu w stanie kwitnącym.

Sprawozdawca Rady nadzorczej, p. Teofil Zarębski scharakteryzował w następujących wyrazach teraźniejszy stan interesów krakowskiego Towarzystwa zaliczkowego na ostatniem ogólnem zgromadzeniu:

„Oparci na wieloletniem doświadczeniu, staramy się, ażeby we wszystkich szczegółach tak wewnętrznej jasnej i dokładnej manipulacyi, jakoteż w stosunkach zewnętrznych ze stronami, szukającemi kredytu, i z instytucyami, Towarzystwo zaliczkowe krakowskie mogło być wzorem ładu wewnętrznego i punktualności w dopełnianiu swoich zobowiązań.

„Stan portefeuillu wekslowego w tej chwili dosięga poważnej sumy pół miliona; cyfra ta daje najlepsze wyobrażenie o rozwoju Towarzystwa, a pomyślny rezultat skrzętnej, troskliwej i umiejętnej gospodarki, w znacznej części zawdzięczać mamy Dyrekcyi — to też z przyjemnością na tem miejscu składam w imieniu Rady nadzorczej wyrazy uznania panom Delegatom, ich zastępcom i p. dyrektorowi Kotarskiemu. Sądzę, że wypowiadając te słowa uznania, odpowiem myśli i przekonaniu szanownego zgromadzenia.

„Rada nadzorcza na przedstawienie komisyi kontrolującej uchwaliła odpisać z zysków roku bieżącego te należytości, które przez rzecznika Towarzystwu i Dyrekcyę za nieściągalne uznane zostały. Ogólną sumę takowych 768 zł. 41 ct. składają należytości z 6 weksli roku 1880, 1888, 1890 i 1891.

„Pozycya zaległych procentów, figurująca w stanie czynnym bilansu, prawie od założenia Towarzystwa — która w chwilach jego pozornej pomyślności przenosiła cyfrę 15 tysięcy, od lat dziesięciu stale zmniejsza się a w tym roku, może ostatnim — przedstawia małoznaczącą cyfrę 213 zł.

„Zaskarzone weksle, bez czego w tak rozwiniętym kredycie udzielanym blisko 1.700 członkom, obejść się trudno, wynoszą wszystkiego 14.462 zł. 37 ct., t. j. w stosunku do salda weksli 3·11%; sądzę, że najwięksi pesymiści z takiego stanu skarżonych należytości mogą być zadowolnieni.

„Fundusz rezerwowy wraz z zasiłkiem, mającym się w tym roku uchwalić przez ogólne zgromadzenie, wynosić będzie 15.732 zł. 50 ct, co razem z rezerwą strat 2.183 zł. 04 ct dosięga niebywałej cyfry 17.915 ct., a wobec sumy udziałów 94.395 zł. 62 ct. daje pewność, że stosunki nasze z instytucyami, zasilającemi nas gotówką coraz pomyślniej kształtować nas będą".

Bilans z dnia 31. grudnia 1891. przedstawia się w cyfrach następujących:

Stan czynny:

Gotówka z d. 31. grudnia 1891. r.	11.103	zł. 22	ct.
Weksle eskontowane . . .	463.939	„ 61	„
Zaliczki na płace urzędn. (awanse)	665	„ —	„
Odsetki zaległe	213	„ 72	„
Odsetki naprzód zapłacone od reeskontu weksli . . .	675	„ 89	„
Zaliczki prawne (od stron) . .	2 070	„ 60	„
Walory funduszu rezerwowego .	10.420	„ 25	„
Lokacya własnych funduszów . .	919	„ —	„
Inwentarz	944	„ —	„
Kaucye służbowe	2 000	„ —	„
Razem .	492.952	zł. 29	ct.

Stan bierny:

Udziały	94.395	zł. 62	ct.
Wkładki oszczędności . . .	241.395	„ 13	„
Reeskont weksli	128.473	„ —	„
Odsetki przeniesione na rok 1892	3.177	„ 08	„
Koszta prawne (dla stron) . .	248	„ 66	„
Fundusz rezerwowy . . .	14.732	„ 50	„
Rezerwa strat (Conto dubioso) .	2.183	„ 04	„
Kaucye służbowe	2.000	„ —	„
Saldo zysk	6.192	„ 26	„
Razem .	492.952	zł. 29	ct.

W głównych pozycyach obrotowych był w roku 1891 ruch następujący:

Wkładki oszczędności wynosiły z dniem 31. grudnia 1890 r. . . . . 225·839·12 zł.
w r. 1891 wpłacono . 318.236·97 zł.
„ 1891 skapitalizowano 10.141·18 „ 328 378·15 „
Razem . 554.217·27 zł.
w r. 1891 wypłacono . . . . 312.667 14 „
Stan wkładek oszczędności z dniem 31. grudnia 1891 r. wynosił . . . 241.550·13 zł.
a że z końcem r. 1890 wynosiły wkładki oszczędności . . . 225.839 12 zł.
zwiększył się więc stan ich w roku o . . 15.711·01 „

Weksle reeskontowane wynosiły:
z dniem 31. grudnia 1890 r. . . 83.076 — zł.
w roku 1891 reeskontowano . . 480.176 — „
Razem . 563.252 — zł.
w roku 1891 spłacono . . . . 434.779 — „
Stan weksli reeskontowanych wynosił z dniem 31. grudnia 1891 r. . . 128.473 — zł.

Pozostaje do spłacenia na rok 1892:
w Banku austro węgierskim 80.520 zł.
w Banku krajowym . 20.078 „
w galicyjskiej Kasie oszczędności we Lwowie . 27.875 „
Razem . . 128.473 zł.

Stan weksli eskontowanych z dniem 31. grudnia 1890 r. wynosił sztuk 1.672 na 399.297·04 zł.
w r. 1891 udzielono pożyczek na weksle . „ 6.713 „ 1,635.560 — „
w r. 1891 było eskontowanych weksli . sztuk 8.385 na 2,034.857·04 zł.
w r. 1891. spłacono weksli sztuk . . „ 6.488 „ 1,570 917·43 „
Stan portefeuillu wekslowego wynosił z dniem 31. grudnia 1891 . sztuk 1.897 na 463.939·61 zł.
Zwiększył się zatem w r. 1891 o weksli sztuk . . . 225 na 64.642·57 zł.
albowiem w r. 1890 wynosił sztuk . . . . . 1 672 „ 399 297·04 „

Obrót kasowy doszedł w r 1891 do sumy 4,874.580 zł. 34 ct.

Prezesem Towarzystwa jest dr. Adam Asnyk, poseł na Sejm krajowy i redaktor *Nowej Reformy*, wiceprezesem p. Władysław Kaczmarski, dyrektorem p. Przemysław Kotarski, jego zastępcą p. Edward Wojnarowicz; delegatami Rady nadzorczej do Dyrekcyi są pp. Karol Rząca i Michał Gołąb; ich zastępcami pp. Antoni Gettlich i Władysław Chwalibogowski.

II. Bank zaliczkowy w Stanisławowie przechodził również bardzo ciężkie chwile, lecz obecnie, pod zręcznem kierownictwem p. Narcyza Ulmera, dźwiga się z upadku, w jaki tę instytucyę dawny bezrząd pogrążył.

Majątek własny Banku wynosi obecnie 45.157 zł. 64 ct., czyli w przecięciu na jednego członka 55 zł. 28 ct., mianowicie 39.349 zł. 76 ct. w udziałach (64% deklarowanej kwoty) i 5.807 zł. 88 ct. w funduszu rezerwowym. Ilość członków wynosi 817, między którymi jest 46 włościańskich kółek kredytowych, złożonych z 282 osób. Kółka te stanowią specyalność Banku zaliczkowego w Stanisławowie, bardzo uciążliwą do administracyi, ale nie bez pożytku działającą.

Stan pożyczek, udzielonych członkom na weksle, skrypta i w rachunku bieżącym, wynosił z końcem roku 1890 152.888 zł. 92 ct, zaś z końcem r. 1891 155.965 zł. 34 ct.

Sprawy w procesie będące z każdym rokiem pomyślniej się regulują i zmniejszają. Z końcem roku 1890 było ich 47, ze sumą w kapitale 9.395 zł., czyli 6·15% ogółu pożyczek, podczas gdy w roku 1801 tylko 36, ze sumą 8.496 zł., czyli 5·45%.

Oddział pożyczek na zastawy ruchome prowadzony w myśl ustawy i regulaminu, zupełnie odrębnie powiększył się znacznie, i przyniósł czystego zysku 2 006 zł. 29 ct., kapitał zaś w tym dziale ulokowany, wynosił z końcem r. 1891 40.752 zł. 35 ct., z końcem r. 1890 31.595 zł. 72 ct, wzrósł zatem o 9.156 zł. 63 ct.

Zastępstwo Banku krajowego rozwija czynności swoje, tak, że w szeregu 54 zastępstw w kraju, zajmuje po Krakowie pierwsze miejsce. W ciągu roku eskontował Bank krajowy za pośrednictwem Banku stanisławowskiego 787 weksli na sumę 304.964 zł., a inkasował 468 weksli w sumie 189.499 zł. 69 ct, sprzedał efektów za 8.550 zł. Wniesiono 21 podań o pożyczki hipoteczne w sumie 42.750 zł. Ogólny obrót kasowy w tym dziale wynosił 821.218 zł. 61 ct.

Koszta administracyi wynoszą 4 523 zł. 44 ct. w dziale zaliczkowym, a 1.317 zł. 38 ct. w dziale zastawniczym. Wysokość kosztów administracyi wynosząca 2·08% kapitału obrotowego, która w ubiegłych latach do 4% tegoż kapitału dosięgała, tłómaczy się tem, że stowarzyszenie składa się z dwóch odrębnie administrowanych działów, a obok powiększonych wydatków na personal, magazyn i t. p. płacić musi podatek zarobkowy, którym to ciężarom inne stowarzyszenia nie podlegają.

Stosunek z bratniemi zakładami kredytowymi rozwija się coraz pomyślniej. W roku ubiegłym korzystało w Banku stanisławowskim z kredytu 7. stowarzyszeń, mianowicie: Kasa zaliczkowa „Nadzieja“ w Bołszowcach, Towarzystwo kredytowe w Borszczowie, Towarzystwo zaliczkowe w Monasterzyskach, Powiatowa Kasa oszczędności w Dolinie, Kasa zaliczkowa w Nadwórnie, Kasa zaliczkowa „Wiara“ w Tyśmienicy i Stowarzyszenie kredytowe „Oszczędność“ w Tłumaczu. Stowarzyszeniom tym eskontowano w r. 1891 153 weksli w łącznej sumie 47.075 zł. 54 ct.

Pięć Towarzystw należy do grona członków inne zaś eskontują weksle na podstawie żyra osób, będących członkami Banku stanisławowskiego.

Kapitał obrotowy wynosił z początkiem roku 1891 213.052 zł. 15 ct., zaś z końcem tegoż roku 216.786 zł. 51 ct., z czego przeciętnie było na pożyczkach wraz z zastawami 190.601 zł. 02 ct., która to kwota obróciła się w ciągu roku w tym dziale 2·4 razy.

Z czystego zysku 2.217 zł. 62 ct. rozdzielono 5% dywidendy.

Bank zaliczkowy w Stanisławowie w ciągu dwudziestojeden-letniego istnienia udzielił członkom swoim pożyczek w łącznej sumie 8¾ milionów, a rozdzielił czystego zysku przeszło 87.000 zł

Towarzystwo kuśnierzy i białoskórników
w Tyśmienicy.

Towarzystwo kuśnierzy i białoskórników w Tyśmienicy rozpoczęło już swoją czynność, dzięki udzielonej mu pomocy materyalnej przez Towarzystwo wzajemnego kredytu mieszczan w Stanisławowie.

Towarzystwo to oddać może znakomite usługi tak miejscowym rękodzielnikom, jako też przemysłowi krajowemu w ogóle, bo w Tyśmienicy, która już za dawnych czasów słynęła jako miasto handlowe i przemysłowe, znajduje się obecnie około 300 kuśnierzy, a wartość wyrobów tego przemysłu wynosi rocznie około jednego miliona zł. do czego kapitałów dostarczają wyłącznie handlarze i lichwiarze, i ciągną z tego ogromne zyski, podczas gdy właściwi rękodzielnicy wiodą nędzny żywot, nie zarabiając nawet tyle, ile na konieczne wyżywienie siebie z rodziną potrzebują.

Z kuśnierzy tyśmienickich żyją nie tylko handlarze miejscowi, ale także okoliczni, jak z Buczacza, Złotego Potoka, Kałusza, Żurawna, Rohatyna, Bohorodczan, Łyśca, Nadwórnej i t. d., a zawiązanie Towarzystwa musi być dla nich bardzo straszne, skoro od samego początku podnieśli ogromną agitacyę, aby takowe rozbić, i nie przebierają wcale w środkach do tego celu prowadzących, a co dziwniejsza, że wpływ tych lichwiarzy dostał się także do sfer inteligentnych, które nie tylko, że wobec Towarzystwa obojętnie się zachowują, ale także przyczyniają się moralnie do jego rozbicia.

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za miesiąc kwiecień 1892.

Stan bierny

Tow. zaliczkowe w	Stan udziałów i funduszu rezerwowego (wł. mająt.) z końcem miesiąca		Wkładki oszczędności: Stan na początku miesiąca		Włożono w ciągu miesiąca		Wyjęto w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Pożyczki zaciągnięte: Stan na początku miesiąca		Zaciągnięte w ciągu miesiąca		Spłacone w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Saldo rachunku Banku krajowego	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Bochni	18526	55	26636	71	12	.	378	08	26270	63	27455	31	9214	.	8850	.	27819	31	.	.
Bołszowcach K. z	6220	16	2296	88	55	50	375	29	1977	09	3750	.	2100	.	2450	.	3400	.	.	.
Białej St. poż. i osz. Wz. p.	26494	93	75463	33	180	.	1317	88	74325	45	42088	.	8201	.	8000	.	42289	.	.	.
Cieszynie Tow. oszcz. i zal.	179711	90	905184	69	27276	85	34152	23	898309	31	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Cieszanowie	19531	23	75922	30	1673	90	2900	.	75769	25	21800	.	2000	.	2900	.	21500	.	1103	4
Czortkowie	2851	.	55	.	1165	.	.	.	1220	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Dąbrowej	88321	11	.	.	.	.	.	.	.	.	229083	83	15356	82	13862	29	230578	36	.	.
Dobromilu	29046	27	35744	10	1499	51	1900		35343	21	3700	.	.	.	.	.	3700	.	990	3
Dobczycach St. poż. i oszcz.	4793	17	14712	62	1343	27	207	95	15847	94	14170	.	4380	.	5520	.	14030	.	.	
Dynowie	2432	.	5936	18	101	.	116	.	5921	78	1750	.	.	.	140	.	1610	.	.	
Drohobyczu	44637	82	156942	92	2843	54	9675	28	150111	18	13425	.	.	.	.	.	13425	.	3206	5
Dukli	474	50	535	01	1260	19	.		1795	20	600	.	6000	.	.	.	6600	.	.	
Glinianach	81277	25	108713	92	6123	57	5154	57	116032	92	44454	96	11414	.	16110	02	39758	94	1192	60
Gorlicach	103051	18	363051	28	19053	29	23812	55	358292	02	251555	42	184868	87	118508	47	317915	82	.	
Głogowie Pow. Tow. zal.	27554	86	94463	27	2354	35	1735	23	95082	39	12050	.	750	.	130	.	12670	.	.	
Grybowie	21397	08	79131	77	6713	41	503	71	85341	47	15100	.	.	.	300	.	14800	.	.	
Jaryczowie n. K. z.	5176	33	652	78	91	.	7		736	78	3890	.	5064	21	5340	.	3614	21	.	
Jaśle	62591	42	236005	70	18798	28	15301	09	239502	89	13985	.	5300	.	5700	.	12585	.	969	5
Jaworowie	31837	39	94342	04	1419	35	2147	89	93613	50	16500	.	25800	.	2800	.	39500	.	9454	3
Kańczudze K. z.	3529	37	2760	71	.	.	.	.	2760	71	3450	.	.	.	50	.	3400	.	.	
Kałuszu	25004	03	28893	47	2340	09	1232	14	30101	42	23620	.	7600	.	7210	.	24010	.	.	
Kamionce strum. P. T. z.	14312		57523	54	2721	93	3920	50	56324	97	3000	.	6000	.	.	.	9000	.	490	6
Kołomyi	41103	14	166676	03	7023	85	6960	97	160738	91	32745	.	13648	.	19327	.	38424	.	.	
Kolbuszowej	19261	28	38961	59	323	62	1543	78	37741	43	13250	.	4900	.	4150	.	14000	.	.	
Komarnie P. T. z.	29842	19	62002	47	5223	11	5800	02	61425	56	6600	.	2000	.	2200	.	6400	.	.	
Kozowej K. z.	3381	66	1472	44	174	50	704	05	942	89	7030	25	500	.	30	25	7500	.	.	
Krakowie	106690	79	250666	32	35060	71	40346	53	245380	50	139856	.	77270	.	68710	.	148416	.	.	
Krynicy St. poż. i oszcz.	14980	29	45010	24	2763	99	2600	27	45173	06	22950	.	9210	.	7370	.	24790	.	.	
Limanowej	61939	01	64225	89	9966	.	2693	42	71498	47	43978	21	9852	48	9224	52	44606	17	1181	0
Limanowej Tow. ochr. wł. z.	27475	18	.	.	.	.	.	.	.	.	48198	.	19855	.	19544	.	48509	.	.	
Lubaczowie T. kr. miej.	23022	88	23029	62	664	47	358	12	23335	97	400	.	.	.	400	.	.	.	.	
Lwowie Pow. tow. z.	14693	85	35663	65	1203	.	945	37	35921	28	20956	91	.	.	500	.	20456	91	1501	71
„ I. gal. stow. wzaj. pom. lokator. miej.	1223	95	1959	19	630	.	934	.	1655	19	200	.	.	.	.	.	200	.	601	26
„ T. wz. kred.	36380	04	30353	43	2263	25	1508	04	31108	64	21969	01	8536	.	8010	.	22495	01	.	
„ T. esk. i zal.	32915	02	13744	56	2816	35	4689	16	11871	75	27186	23	8468	80	12144	23	23510	80	.	
Makowie St. poż.	64600	25	120099	91	3129	98	5882	18	117347	71	15000		8000	.	.	.	23000	.	332	6
Mikołajowie K. z.	3749	26	2061	33	300	.	25	18	2336	15	11960	.	1940	.	2200	.	11700	.	.	
Mościskach	31282	27	80313	94	4019	31	1364	84	82968	41	14500	.	3310	.	1200	.	16610	.	969	2
Monasterzyskach	6676	87	14239	43	1110	06	736	50	14612	99	4741	66	1404	17	1550	.	4595	83	.	
Mielcu	22619	07	46725	93	1901	06	1702	49	46924	50	8550	.	2800	.	3400	.	7950	.	1013	6
Nadwórnej K. z.	33290	68	27588	11	755	.	891	72	27451	39	20734	83	4490	.	4532	.	20692	83	1093	57
Oświęcimie T. oszcz. i poż.	49835	45	186320	47	10366	93	8309	27	188378	13	27300		10000	.	10000	.	27300	.	584	6
Pilźnie St. oszcz. i poż.	10227	18	41879	11	2834	.	1998	71	42714	40	5491	.	896	.	640	.	5747	.	.	
Podgórzu St. poż. i oszcz.	58825	08	158270	27	11443	99	9196	50	160517	76	22393	.	6281	.	8871	.	19803	.	.	
Przemyślu St. bank.	41031	14	138929	45	10689	18	14128	19	135490	44	12782	38	6350	.	7778	37	11354	01	.	
Radymnie K. z.	4184	91	7422	95	29	50	202	44	7250	01	5300	.	1450	.	1200	.	5550	.	.	
Radomyślu T. oszcz. i poż	7019	29	11628	38	250	.	420	.	11458	38	8155	91	1943	15	375	85	9723	21	.	
Radziechowie	55661	82	150540	34	4699	65	4676	14	150563	85	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Rohatynie	25591	30	64893	93	2731	29	2989	73	64635	29	.	.	.	.	.	.	.	.	.	

Stan czynny

Tow. zaliczkowe w	Saldo odsetek z końcem miesiąca		Reszta pozycyi stanu biernego z końcem miesiąca		Pożyczki udzielone: Stan na początku miesiąca		Spłacono w ciągu miesiąca		Udzielono w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Koszta założ. ruchomości i adm. z końcem miesiąca		Reszta pozycyi stanu czynnego z końcem miesiąca		Gotówka z końcem miesiąca	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Bochni	1192	13	679	57	64892	52	14934	27	15470	12	65428	37	753	58	7345	76	960	48
Bołszowcach K. z	172	57	1320	66	10021	83	778	03	200	.	9443	80	218	88	3065	82	361	98
Białej St. poż. i osz. Wz. p.	3398	84	150	55	138716	.	6854	97	6150	.	138011	03	1466	41	6567	33	614	.
Cieszynie Tow. oszcz. i zal.	10631	99	7786	13	881265	85	24459	70	43504		900310	15	7760	54	177870	42	10498	22
Cieszanowie	1409	13	1739	49	104627	05	5255	05	5152	08	104524	08	1454	58	13739	82	1334	05
Czortkowie	.	.	101	99	1122	.	6	.	2380	.	3496	.	219	52	.	.	457	47
Dąbrowej	5296	24	7216	.	306890	39	10564	98	13306	67	309632	08	991	60	18031	70	63	89
Dobromilu	2167	.	829	66	66791	51	1345	17	1985	.	67431	34	530	65	3562	15	552	36
Dobczycach St. poż. i oszcz.	.	.	.		31065	94	1801	.	2598	.	31862	94	768	90	1755	08	284	19
Dynowie	265	73	26	87	9666	19	381	.	595	.	9774	19	66	34	340	25	75	60
Drohobyczu	5478	56	108	97	207144	30	35940	80	36709	50	207913	.	1673	29	5869	07	1512	72
Dukli	.	.	95	71	4895	.	9268	.	1835	.	6637	22	158	15	63	11	5866	82
Glinianach	5850	28	9963	73	228403	20	41498	75	37467	79	224372	24	2531	53	19539	87	1632	08
Gorlicach	17505	34	6779	18	669961	35	171085	33	227084	88	755960	90	2764	91	36161	27	8656	46
Głogowie Pow. Tow. zal.	3497	52	84	69	125018	90	5474	45	6071	.	125615	45	789	78	10396	67	2087	56
Grybowie	1040	38	470	62	114864	64	589	14	8635	.	121625	50	514	65	502	72	406	68
Jaryczowie n. K. z.	346	28	373	03	9383	13	1002	98	900	63	9280	78	403	54	562	31	.	.
Jaśle	6497	22	33720	62	302148	.	26949	.	27416	.	302615	.	1847	69	34399	26	16964	74
Jaworowie	5041	15	1469	31	142314	56	19759	60	38942	.	161496	96	1323	96	4820	99	13273	76
Kańczudze K. z.	297	95	199	22	6277	57	30	59	.	.	6246	98	246	58	3687	22	6	47
Kałuszu	.	.	1192	95	72713	83	3156	77	4645	.	74202	06	1028	77	3845	18	615	81
Kamionce strum. P. T. z.	2259	13	2930	68	76630	56	2932	38	7498	.	81196	18	559	81	1162	23	2399	22
Kołomyi	1506	31	2101	46	214625	32	28008	46	29260	.	215876	86	2825	20	16594	94	8576	82
Kolbuszowej	1827	22	1211	41	73101	39	7225	15	6711	83	72588	07	413	61	974	88	64	78
Komarnie P. T. z.	2836	64	1289	20	90445	.	6010	50	5098	.	89532	50	728	98	11243	10	294	01
Kozowej K. z.	479	14	174	16	10822	66	727	28	904	96	11000	34	422	68	1020	.	19	83
Krakowie	12415	62	10332	23	486938	88	175029	26	172283	.	484192	62	4896	95	16915	91	17229	66
Krynicy St. poż. i oszcz.	2623	59	60	.	82965	45	5231	88	7787	44	85521	01	1012	31	700	13	393	49
Limanowej	3117	48	939	.	166358	38	20964	41	21853	37	167247	34	1814	60	6293	62	7925	94
Limanowej Tow. ochr. wł. z.	252	34	60	.	32667	53	2798	90	2555	.	32423	63	876	88	5715	66	37280	35
Lubaczowie T. kr. miej.	384	66	.	.	45136	16	2586	99	1915	.	44464	17	257	60	1863	87	157	87
Lwowie Pow. tow. z.	192	02	.	.	68384	65	1323	50	2788	.	69849	15	621	21	1030	70	1264	71
„ I. gal. stow. wzaj. pom. lokator. miej.	25	46	.	.	24	.	4	.	.	.	20	.	579	97	3088	.	17	89
„ T. wz. kred.	1451	55	612	64	86876	96	16743	13	17507	50	87641	33	985	39	1450	61	1970	55
„ T. esk. i zal.	1852	84	5715	15	68261	91	15678	63	8319	37	60902	65	4512	01	6604	75	3846	15
Makowie St. poż.	8204	34	337	44	178423	23	6101	06	11227	85	183550	02	2092	66	26138	08	2041	62
Mikołajowie K. z.	.	.	599	69	16595	79	1852	01	1618	.	16361	78	322	64	1338	38	362	30
Mościskach	453	69	1344	53	111581	68	17872	46	22964	.	116673	22	1636	69	13389	10	1929	12
Monasterzyskach	928	50	433	87	25728	86	6002	23	6322	91	26049	54	543	73	212	32	442	47
Mielcu	.		.	.	70781	74	1321	55	520	.	69980	19	2229	48	4382	14	1915	39
Nadwórnej K. z.	2253	37	3389	16	83062	46	21245	85	21022	86	82839	47	1398	37	2962	85	970	31
Oświęcimie T. oszcz. i poż.	7473	73	4304	27	266973	.	2955	45	7322	.	271339	55	865	57	2842	51	2828	57
Pilźnie St. oszcz. i poż.	1485	10	2853	15	58079	.	4178	.	4400	.	58301	.	496	96	3163	55	1065	32
Podgórzu St. poż. i oszcz.	9538	49	564	81	240128	96	31864	.	33230	.	241494	96	4331	56	.	.	3422	62
Przemyślu St. bank.	7031	20	10320	86	196101	20	55170	20	49387	27	190318	27	1455	98	10767	31	2686	09
Radymnie K. z.	550	13	127	10	16640	33	2307	50	2235	.	16567	83	398	68	128	61	576	03
Radomyślu T. oszcz. i poż	468	99	.	.	26418	95	3182	51	4885	.	28121	44	220	82	126	72	200	89
Radziechowie	5110	.	4404	86	190870	25	8993	88	10343	.	192216	37	1881	45	17027	59	4615	12
Rohatynie	.	.	3112	88	75061	97	1054	62	4979	50	78986	85	1041	09	6468	33	146	67

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za miesiąc kwiecień 1892.

Stan bierny

Tow. zaliczkowe w	Stan udziałów i funduszu rezerwowego (wł. majęt.) z końcem miesiąca		Wkładki oszczędności: Stan na początku miesiąca		Wkładki oszczędności: Włożono w ciągu miesiąca		Wkładki oszczędności: Wyjęto w ciągu miesiąca		Wkładki oszczędności: Stan z końcem miesiąca		Pożyczki zaciągnięte: Stan na początku miesiąca		Pożyczki zaciągnięte: Zaciągnięte w ciągu miesiąca		Pożyczki zaciągnięte: Spłacone w ciągu miesiąca		Pożyczki zaciągnięte: Stan z końcem miesiąca		Saldo rachunku Banku krajowego	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Rozdole	5388	44	4240	95	.	.	212	30	4028	65	9946	25	.	.	.	.	9946	25	.	.
Rudkach	19155	83	37944	46	598	66	936	12	37607	.	6000	.	1000	.	500	.	6500	.	830	04
Sądowej Wiszni K. z.	9380	03	8070	60	.	.	342	51	7728	09	7550	.	5400	.	3950	.	9000	.	.	.
Sieniawie	20908	11	33509	08	1705	.	1560	81	33653	27	.	.	1500	.	.	.	1500	.	.	.
Sędziszowie T. wz. k.	30028	04	60325	20	3332	58	2624	54	61033	24	28155	.	23330	.	19755	.	31730	.	.	.
Skałacie T. zal. i kr.	18589	40	10872	35	1400	.	1417	36	10854	99	17362	55	3095	.	3687	55	16770	.	.	.
Sokalu	32328	76	94396	69	3135	71	5844	15	91688	25	19500	.	.	.	750	.	18750	.	4724	23
Stanisławowie B. zal.	44333	86	105883	14	19381	40	19595	88	105669	66	49922	88	27016	66	22373	20	54566	34	5933	12
„ T. wz. k. m.	29545	30	64237	64	6012	23	2417	26	67832	61	15276	.	5931	.	7118	.	14089	.	.	.
Stryju	33213	24	56644	51	1909	59	1177	70	57376	40	15000	.	3000	.	3000	.	15000	.	2160	92
Szczércu T. k. z.	3711	23	2850	58	12	.	80	.	2782	58	5332	.	.	.	190	.	5142	.	.	.
Tyśmienicy K. z	9893	25	26238	84	430	82	378	86	26290	80	600	.	.	.	.	.	600	.	.	.
Zbarażu	30414	11	37717	71	6681	60	7513	06	36886	25	18400	.	12300	.	6900	.	23800	.	2386	62
Złoczowie	73067	88	183109	83	4227	03	6172	08	181164	78	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
„ K. z.	12919	94	28539	74	3076	80	2561	60	29054	94	1500	.	.	.	.	.	1500	.	.	.
Żółkwi	33084	26	35178	04	2565	50	234	20	37509	34	55175	.	12000	.	15875	.	51300	.	1582	51

Stan czynny

Tow. zaliczkowe w	Saldo odsetek (z końcem miesiąca)		Reszta pozycyi stanu biernego (z końcem miesiąca)		Pożyczki udzielone: Stan na początku miesiąca		Pożyczki udzielone: Spłacono w ciągu miesiąca		Pożyczki udzielone: Udzielono w ciągu miesiąca		Pożyczki udzielone: Stan z końcem miesiąca		Koszta założ., ruchomości i adm. (z końcem miesiąca)		Reszta pozycyi stanu czynnego (z końcem miesiąca)		Gotówka (z końcem miesiąca)	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Rozdole	426	89	.	.	14996	09	453	45	164	74	14707	38	698	66	4175	12	209	47
Rudkach	.	.	840	99	55569	25	3548	06	4080	14	56101	33	1138	07	6734	92	962	54
Sądowej Wiszni K. z.	739	39	304	67	24732	67	1036	22	1610	.	25036	45	472	47	197	88	1445	61
Sieniawie	1536	20	332	03	52436	12	1510	63	2361	.	53286	49	486	48	2232	11	1924	53
Sędziszowie T. wz. k.	2007	73	4360	35	117071	72	27153	06	33204	86	123123	52	1038	47	2814	12	2183	26
Skałacie T. zal. i kr.	1974	64	454	25	48507	58	5113	48	4435	75	47829	85	100	.	507	17	206	26
Sokalu	.	.	2077	19	132378	93	8227	74	9314	50	133465	69	992	01	11962	46	3148	27
Stanisławowie B. zal.	3041	52	1504	91	196855	77	38085	40	44294	41	203064	78	4017	81	6853	44	1113	38
„ T. wz. k. m.	3354	38	826	01	110430	85	16811	.	18082	15	111702	.	777	20	.	.	3168	.
Stryju	1996	13	3532	95	100540	18	10314	68	11739	04	101964	54	1201	78	9531	25	582	07
Szczércu T. k. z.	275	47	131	31	12036	46	730	76	353	.	11658	70	44	76	136	21	202	92
Tyśmienicy K. z	856	25	198	67	31832	22	1191	96	1368	.	32008	26	257	73	5290	92	282	06
Zbarażu	1853	50	2106	47	86679	30	12541	78	20244	41	94381	93	783	40	1466	25	815	37
Złoczowie	3142	39	6342	20	239389	03	6240	46	10072	.	243220	57	1402	63	17915	37	1178	68
„ K. z.	819	86	512	05	41182	97	1766	76	2451	.	41867	21	1614	65	227	75	1097	18
Żółkwi	.	.	734	11	106608	70	10364	08	13535	.	109779	62	1750	84	12508	19	171	57

Co do samego przemysłu dość przytoczyć, że samej soli do wyprawy skór potrzebują kuśnierze tyśmieniccy rocznie około 60.000 klgr., a grysu żytniego około 12.000 centr. metr. Wyroby ich nie są zaś jedynie ograniczone na wyroby kożuchów chłopskich, ale rokrocznie wyprawiają oni kilkakroćstotysięcy skórek dla obrotu handlowego, mającego zbyt na jarmarkach w Ułaszkowcach i w Uniowie.

Ze względu, że przemysł ten potrzebuje bardzo wielkiego kapitału, działalność Towarzystwa w początkach nie może wywrzeć wielkiego wpływu na dotychczasowy stan rzeczy, jednakowoż już pierwsze próby okazały, że towar surowy, przedtem przez żydów sprzedawany, potaniał o 20—30%, że dalej handlarze w Stanisławowie, którzy przedtem pojedyńczym rękodzielnikom towarów surowych sprzedawać nie chcieli, tylko oddawali takowy większemi partyami handlarzom tyśmienickim, poczęli sprzedawać towar w mniejszych partyach wprost rękodzielnikom, że handlarze, zatrudniający u siebie chrześcijańskich kuśnierzy, podwyższyli tymże wynagrodzenie za robotę i podawali zaliczkę na odrobek, aby ich tym sposobem skaptować dla siebie, a odwieść od przystępowania do Towarzystwa kuśnierzy, że wreszcie Towarzystwo kuśnierzy, zakupiwszy znaczniejszą partyę skór surowych, sprzedało takowe z zarobkiem o 25—30 zł. na 100 sztukach taniej, aniżeli handlarze taki towar sprzedają.

Cóż więc dziwnego, że wobec takich danych, lichwiarze starają się wszelkiemi siłami rozbić Towarzystwo? A trzeba przytem i to uwzględnić, że handlarze ci i lichwiarze, sami biorąc fundusze potrzebne na 15—24%, ciągną z kuśnierstwa takie zyski, które wystarczają i na opłacenie tak wysokich procentów, i pozwalają im robić jeszcze majątki!

Rozwój i w ogóle działalność Towarzystwa zawisłą jest od kierownictwa i od uzyskania możliwie jak największych funduszów, potrzebnych na zakupno towarów surowych, a gdy kuśnierze w Tyśmienicy nie posiadają odpowiednich kapitałów, gdyż dotychczasowy zarobek swój pobierali nie w gotówce, tylko stęchłą mąką, stęchłemi krupami i solą, przeto koniecznem jest, by przemysłem kuśnierskim zainteresowała się warstwa inteligencyi, dobro przemysłu krajowego na oku mająca, i ażeby Wydział krajowy na potrzeby tego przemysłu udzielił z funduszu przemysłowego znaczniejszej pomocy materyalnej, a wówczas i przemysł domowy podniósłby się znacznie i z czasem możnaby założyć garbarnię skór na futra lepsze, na wzór zagranicznych, skąd dotąd wyłącznie futra pociągamy, i grube za nie pieniądze za granicę wysyłamy. Towarzystwo kuśnierzy powinno także postarać się o dostawę kożuchów dla służby kolejowej, w czem dyrektor rodak i były poseł do Rady państwa z Tyśmienicy pomocy swej udzielić powinien. *S. H.*

Towarzystwo dla wyrobu szat liturgicznych w Krośnie.

Lwów, 23. maja 1892.

Oglądaliśmy nadesłane do bazaru gal. akcyjnego Towarzystwa handlowego wyroby Tow. wyrobu szat liturgicznych z Krosna jak ornaty, kapy (pluviale), tuwalnie, alby, obrusy, stuły i t. p. Przedmioty te niczem nie ustępują wyrobom zagranicznym, tak pod względem gatunku użytych materyałów, jak i doskonałem wykończeniem i harmonijnym doborem barw, a przewyższają wyroby zagraniczne tanością. Dość widzieć ornat z białej brocatelli z krzyżem mającym w środku Matkę Boską Częstochowską, robioną aplikacyą, i takiż sam ornat z Panem Jezusem, stanowiącym pendant do poprzedniego. Ornaty te są tak wykonane, że nie powstydziłyby się na najpierwszej wystawie. Na składzie są ornaty we wszystkich pięciu kolorach kościelnych: w białym, czarnym, pąsowym, fioletowym i zielonym kolorze, również bardzo ładne kapy. Biała z dużemi kolorowemi bukietami i szlakiem gotyckim, przedstawia się wspaniale.

Jak nas zapewniono ornaty (felony) dla gr. kat. duchowieństwa nadejść mają do dni kilku. Towarzystwo dla wyrobu szat liturgicznych w Krośnie powstało za inicyatywą nieodżałowanej pamięci Augusta Lewakowskiego, właściwie przeniesione zostało ze Żmigrodu (miasteczko w pow. Jasielskim), gdzie od dawien dawna mieszczanie tamtejsi trudnili się wyrobem szat kościelnych, rozwożąc wyroby swe po całej Polsce. Z objęciem Galicyi przez Austryę upadły u nas wskutek konkurencyi wszystkie gałęzie przemysłu — upadł zarazem i wyrób szat kościelnych w Żmigrodzie. Dopiero od lat kilkunastu zaczął się na nowo podnosić, lecz dzięki „równouprawnieniu“ żydów, przeszedł w ich ręce, chrześcijanie wyrabiali tylko towary i roznosili je jako ajenci żydowscy po kraju, firmy zaś żydowskie do dziś istnieją w Żmigrodzie, Tarnowie i Krakowie.

Żyd oddając towar ajentowi, nie podawał mu ceny stałej, lecz oznaczał najniższą, co ajent utargował po nadto, było jego własnością. Zdarzały się wypadki — jak sami ajenci opowiadają, że ornat wartości 30 zł. sprzedawano po 120—150 zł. Pojmujemy bardzo, że młodzi księża i włościanie, nie znając ceny jedwabnych materyj, przyjmowali szych za złoto. Ajentami byli przeważnie mieszczanie z Żmigrodu.

W skutek takiego postępywania, coraz więcej zachodziła potrzeba zaradzenia złemu. Ks. dr. Adam Kopyciński, rodem ze Żmigrodu, dał pierwszy impuls do założenia Towarzystwa, któreby wyrabiało szaty kościelne, i sprzedawało je przez swoich ajentów, po stałej, na każdym kawałku oznaczonej cenie.

Towarzystwo istniało w Żmigrodzie lat trzy, i dawało zarobek kilkunastu ludziom, lecz z powodu od-

dalenia mil kilka od kolei, a tem samem utrudnionej komunikacyi, zostało zwinięte m i przeniesionem do powiatowego miasta Krosna. Że zaś Towarzystwo w Krośnie istnieje i bardzo dobrze rozwija się, zawdzięczyć należy ś. p. Augustowi Lewakowskiemu. Już po jego śmierci ukonstytuowane, i na jego czele stanęli obywatele i szlachta okoliczna: jako prezes poseł A. Gorayski, wiceprezes Stan. Biechoński, członkowie Rady ks. Walenty Wojtalik ze Żmigrodu, ks. Syroczyński Leon z Jasła, ks. Edward Janicki z Jedlicza, i Kaźmierz Orpiszewski, obywatel z Krościenka.

Jak wyżej nadmieniono, Towarzystwo dla wyrobu szat liturgicznych w Krośnie ma zadanie dostarczać szaty kościelne po stałych, możliwie niskich cenach. Sprzedaż uskutecznia się na miejscu w Krośnie, również wysela się ajentów po kraju z gotowymi wyrobami i odpowiednią legitymacyą. Daje ono zarobek kilkunastu ludziom. Szczęść Boże!

Okólnik.

Niniejszem uwiadamiamy Szanowne Dyrekcye stowarzyszeń, że ze względu na rychłą ekspedycyę utrzymuje biuro Związku na składzie wszystkie rodzaje ksiąg już oprawione i paginowane, i różnej wielkości, tak, że każde zamówienie będzie odtąd odwrotną pocztą załatwiane.

Na życzenie będą jak dotąd także wszystkie nieoprawione druki wysyłane natychmiast po otrzymaniu zamówień, i w tym celu przygotowaliśmy znaczny zapas tych nakładów.

Wszystkie druki zostały przejrzane i skorygowane, stosując się do uchwał walnych zgromadzeń i do życzeń szanownych stowarzyszeń.

Druki dla ksiąg pożyczek skryptowych zmieniliśmy w ten sposób, że jedna stronica wystarcza dla dwóch dłużników.

Wszystkie księgi są w płótno oprawne, i zawierają po 300, 400 i 500 kartek; przy zamówieniach należy podać zatem ilość kartek.

Odmienne zamówienia co do oprawy lub ilości kartek będą pod kontrolą biura możliwie najstaranniej i najrychlej wykonane.

Zwracamy niemniej uwagę Szanownych Dyrekcyj, że posiadamy bardzo znaczny zapas skryptów dłużnych, których wzory swojego czasu rozesłaliśmy do wszystkich stowarzyszeń związkowych.

Ponieważ jak przedtem wspomniano, wszystkie druki zostały skorygowane, prosimy Szanowne Dyrekcye tych stowarzyszeń, które w miejscowych drukarniach swoje druki zamawiają, o zażądanie wzorów, które pod opaską za zwrotem kosztów wysyłamy.

Lwów 22. maja 1892.

Władysław Terenkoczy, zastępca prezesa. *Konstanty Heinrich*, lustrator związkowy.

CENNIK

20 arkuszy księgi likwidacyjnej . . .	1·30 zł.
„ „ głównej	1·60 „
„ „ pożyczek (skryptowych i wekslowych) . . .	—·90 „
„ „ wkładek oszczędności .	1·60 „
„ „ rejestru członków . .	1·20 „
„ „ kosztów procesowych .	—·80 „
„ wykazów umorzenia . . .	—·80 „
„ wszystkich inwentarzy . .	—·80 „
„ rocznych sprawozdań . . .	1·— „
„ rachunków miesięcznych . .	—·50 „
„ protokołów szkontr miesięcznych i rocznych	—·80 „
„ skryptów	—80 „

Do cen niżej podanych dolicza się za paginowanie lub foljowanie po 10 ct. za każdą setkę wytłoczonych numerów.

Oprawa księgi likwidacyjnej	do 400tu kartek 1·60 zł. nad 400ta kartek 1·80 zł.
„ „ głównej	
„ „ pożyczek	
„ „ wkładek	
„ „ rejestru członków	
„ „ kosztów procesowych	
„ „ wykazów umorzenia . .	—·70 zł.

Księga udziałowa wraz z oprawą płócienną	250	kartek	4·20 zł.
„ „ „ „ „	200	„	3·70 „
„ „ „ „ „	150	„	2·80 „
Księga kosztów administracyi wraz z oprawą pł.	100	„	1·70 „
„ „ „ „ „	150	„	2·30 „
„ „ „ „ „	200	„	3·— „
„ „ „ „ „	250	„	3·50 „
Księga wierzycieli wraz z oprawą płócienną	100	„	1·70 „
„ „ „ „ „	150	„	2·30 „
„ „ „ „ „	200	„	3·— „
„ „ „ „ „	250	„	3·50 „
„ reeskontu wekslі wraz z oprawą . . .			1·80 „
Terminarz polski wraz z oprawą płóc. .			3·— „
Indeks wraz z oprawą płócienną . .			1·35—1·90 „
„ „ „ „ . .			2·50—3·50 „

Księgi do kopiowania 500 kartek, paginowana, z tyłu indeks 1·50 zł.

Księgi do kopiowania 1.000 kartek, paginowana, z tyłu indeks 2·80 zł.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: **Teofil Merunowicz.** Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie, hotel Żorża.